

高等医药院校讲义

俄 語

(基础部分乙种)

西安医学院外文教研組 編

人民卫生出版社

第二版前言

这次修訂是在原书的基础上作了較大的修改，仍供高中学过三年俄語，但程度略低的医药院校学生使用。

修訂本共三十四課（較原书少两課），可在第一学年內学完，約需 120 学时（因考虑到六年制教学計划規定一年級的外語課 144 学时，有些学校可能将拉丁語 20 学时安排在第一年）。

第一課和第二課是語音課，課內重点介紹了有关俄語語音学的基本知識，并配合有大量的語音练习。其任务是統一和糾正学生的語音（每課用四学时）。

在第三課至第七課、第九課至第十四課、第十七課至第二十五課、第二十八課至第三十課，分別介紹了俄語的基础語法知識。第十四課以前的語法內容是教学大綱中列为复习的部分，即估計学生在中学阶段已能基本掌握因而不需要讲解的部分（每課用三学时）；第十七課以后的語法內容属于需要讲解的部分（每課用四学时）。此外，第三課至第十課內还編入了語音复习练习和分散介紹一部分語音知識。

第八、十五、十六、廿六、廿七課为巩固課，課內附有詞汇和語法阶段复习作业和练习（前三課每課用三学时，后两課各用四学时）。

第三十一課至第三十四課是补充課文，无語法內容，供各校根据学时考虑采用。

本书将可以結合詞汇或課文分散讲解的語法內容（其中包括否定代詞、不定代詞、原因从属句、条件从属句、让步从属句、結果从属句等等）編成了附录，附在书后，供教学参考。

修訂本的生詞量約 735 个，抽选生詞的范围是以估計中等程度以下的学生未能掌握者为准。課文的印刷符号总量約 31,697 个。課文的內容比例如下：有关日常生活和文艺性文章 40%，政論文章 19%，应用文 4%，科普文章 37%。

鑑于俄語乙种教材的对象是高中学过俄語但程度略低的学生，他們在掌握俄語的实际程度方面仍然存在着較大的差距，一般說来，其基础知識的訓練和运用熟巧还很不够，因此，修訂本中对于俄語基础語法知識和語音知識作了全面的介紹，并配合了較原书多 1—2 倍的作业和练习。前者供給教师根据不同程度的对象选用，也便于学生查閱；后者主要用来帮助学生复习、巩固和培养运用知識的熟巧。

此外，为了便于教学，修訂本在語法內容的編排上也作了如下的調整：將語音、名詞、動詞（不包括形動詞和副動詞）、形容詞（不包括形容詞的級）、代詞等分編在前十六課中，作为語音、語法的复习部分。各校可根据学生的实际程度，决定选用其中有关部分的作业和练习进行复习巩固，或刪略不讲。

原书是以西安医学院外文教研組原編的“俄語教科书”为基础，由哈尔滨医科大学外語教研室和西安医学院外文教研組改編而成的。此次由西安医学院外文教研組負責全部修訂工作。限于編者的水平，书中缺点和錯誤在所难免，希望使用本书的同志提出意見。

編 者

1963 年 8 月

目 录

ПЕРВЫЙ УРОК	1
ФОНЕТИКА: I. 元音和輔音(1) II. 清輔音和濁輔音(2)	
III. 字母和字母表(2) IV. 书写示范(4)	
ВТОРОЙ УРОК	9
ФОНЕТИКА: I. 輔音的同化和清化(9) II. 元音的弱化	
(10) III. 前置詞与共后面的詞的連讀(10) IV. 詞的移	
行規則(11)	
ТРЕТИЙ УРОК	14
ТЕКСТ: ЗНАЧЕНИЕ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫ-	
КОВ(15)	
ФОНЕТИКА: 复习元音弱化(17)	
ГРАММАТИКА: I. 名詞簡介(17) II. 名詞第一变格法	
(18)	
ЧЕТВЕРТЫЙ УРОК	23
ТЕКСТ: НАША РОДИНА(24)	
ФОНЕТИКА: 輔音連綴的讀音規則(一)(26)	
ГРАММАТИКА: I. 名詞第二变格法(26) II. 名詞第三	
变格法(28)	
ПЯТЫЙ УРОК	31
ТЕКСТ: В ВОСКРЕСЕНЬЕ(32)	
ФОНЕТИКА: 陈述句和疑問句的語調(34)	
ГРАММАТИКА: I. 動詞的概念(36) II. 未完成体動詞的	
变化(36) III. 疑問代詞 КТО, ЧТО 的变格(39)	

ШЕСТОЙ УРОК	42
ТЕКСТ: НА УРОКЕ(43)	
ФОНЕТИКА: 复习辅音的清化和同化(45)	
ГРАММАТИКА: I. 动词的体和完成体动词的变化(46)	
II. 动词时、体的基本意义和用法(47) III. 动词变位时的 辅音交替(48)	
СЕДЬМОЙ УРОК	51
ТЕКСТ: НЕМНОГО О БОЛЕЗНИ(52)	
ФОНЕТИКА: 辅音连缀的读音规则(二)(54)	
ГРАММАТИКА: I. 及物动词和不及物动词(55) II. 名词 各格的主要用法(55)	
ВОСЬМОЙ УРОК	62
ТЕКСТ: ПИСЬМО ОТ ДРУГА(63)	
ФОНЕТИКА: 复习 Ч, Т, Ц 的发音(65)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ЛЕКСИКЕ(66)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ГРАММАТИКЕ(67)	
ДЕВЯТЫЙ УРОК	69
ТЕКСТ: ТРУД(70)	
ФОНЕТИКА: 复习 М, МУ; Ч, ЧИ 的发音(73)	
ГРАММАТИКА: I. 形容词的概念(73) II. 形容词的变格 和用法(73)	
ДЕСЯТЫЙ УРОК	79
ТЕКСТ: НА РАБОТУ В ДЕРЕВНЮ(81)	
ФОНЕТИКА: 复习前置词与其后面的词的连读(83)	
ГРАММАТИКА: I. 物主代词的变格和用法(84) II. 指 示代词的变格和用法(85)	
ОДИННАДЦАТЫЙ УРОК	89

ТЕКСТ: ПЕРВЫЙ ДЕНЬ В ИНСТИТУТЕ(91)	
ГРАММАТИКА: I. 带 -ся 动词(93) II. 限定代词 ВЕСЬ 的变格和用法(94)	
ДВЕНАДЦАТЫЙ УРОК	96
ТЕКСТ: СЛЕПОМУ ВОЗВРАЩАЕТСЯ ЗРЕНИЕ(98)	
ГРАММАТИКА: I. 人称代词的变格和用法(101) II. 助动词(103)	
ТРИНАДЦАТЫЙ УРОК	106
ТЕКСТ: МОЛОДЁЖЬ КИТАЯ(107)	
ГРАММАТИКА: I. 系词(110) II. 句子的成分(110)	
ЧЕТЫРНАДЦАТЫЙ УРОК	116
ТЕКСТ: В ПОЛИКЛИНИКЕ(118)	
ГРАММАТИКА: I. 短尾形容词的构成和用法(120) II. 动词的式: 陈述式、假定式和命令式(122)	
ПЯТНАДЦАТЫЙ УРОК	125
ТЕКСТ: ТУБЕРКУЛЁЗ(126)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ЛЕКСИКЕ(129)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ГРАММАТИКЕ(130)	
ШЕСТНАДЦАТЫЙ УРОК	132
ТЕКСТ: ПОВТОРЕНИЕ—МАТЬ УЧЕНИЯ(133)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ПО ЛЕКСИКЕ(135)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ЛЕКСИКЕ(136)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ГРАММАТИКЕ(137)	
СЕМНАДЦАТЫЙ УРОК	139
ТЕКСТ: ВЕЛИКИЙ КИТАЙСКИЙ УЧЁНЫЙ—ЛИ ШИ-	

ЧЖЭНЬ(141)	
ГРАММАТИКА: I. 前置詞(143) II. 詞的构成(144)	
ВОСЕМНАДЦАТЫЙ УРОК.....	148
ТЕКСТ: РАНЕНИЕ СЕРДЦА(150)	
ГРАММАТИКА: I. 基数詞的变格和用法(153) II. 序数 詞的变格和用法(155)	
ДЕВЯТНАДЦАТЫЙ УРОК.....	159
ТЕКСТ: НЕМНОГО ОБ АНАТОМИИ И ФИЗИОЛОГИИ (160)	
ГРАММАТИКА: I. 复合句的概念(162) II. 补語从属句 (163) III. 定語从属句(164)	
ДВАДЦАТЫЙ УРОК	167
ТЕКСТ: ПОДЪЕМ НА ГОРУ(169)	
ГРАММАТИКА: I. 形容詞的級(171) II. 副詞的級(174)	
ДВАДЦАТЬ ПЕРВЫЙ УРОК	177
ТЕКСТ: ОБ ЭКСПЕРИМЕНТАХ(179)	
ГРАММАТИКА: I. 无人称动詞(181) II. 謂語副詞(182) III. 简单句的种类(183)	
ДВАДЦАТЬ ВТОРОЙ УРОК	188
ТЕКСТ: ВНУТРЕННИЕ ОРГАНЫ(190)	
ГРАММАТИКА: I. 形动詞的概念(193) II. 主动形动詞 (193)	
ДВАДЦАТЬ ТРЕТИЙ УРОК	198
ТЕКСТ: ВОДА И ВИТАМИНЫ(200)	
ГРАММАТИКА: 被动形动詞(203)	
ДВАДЦАТЬ ЧЕТВЕРТЫЙ УРОК	209
ТЕКСТ: НЕМНОГО О КОРИ(211)	
ГРАММАТИКА: I. 短尾被动形动詞(214) II. 动名詞 (214)	

ДВАДЦАТЬ ПЯТЫЙ УРОК	218
ТЕКСТ: ПРЕДСЕДАТЕЛЬ МАО ЦЗЭ-ДУН И РАНЕНЫЙ БОЕЦ(220)	
ГРАММАТИКА: 副動詞(222)	
ДВАДЦАТЬ ШЕСТОЙ УРОК	227
ТЕКСТ: ОРГАНЫ ВЫДЕЛЕНИЯ(229)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ЛЕКСИКЕ (231)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ГРАММАТИКЕ(233)	
ДВАДЦАТЬ СЕДЬМОЙ УРОК	235
ТЕКСТ: ОТРЫВОК ИЗ «ПРЕДЛОЖЕНИЕ О ГЕНЕРАЛЬ- НОЙ ЛИНИИ МЕЖДУНАРОДНОГО КОММУНИС- ТИЧЕСКОГО ДВИЖЕНИЯ»(237)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ЛЕКСИКЕ(239)	
ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ ДЛЯ ПОВТОРЕНИЯ ПО ГРАММАТИКЕ(241)	
ДВАДЦАТЬ ВОСЬМОЙ УРОК	243
ТЕКСТ: ЧИСТАЯ КОЖА--БРАГ МИКРОБОВ(245)	
ГРАММАТИКА: I. 主語从属句(248) II. 謂語从属句 (249)	
ДВАДЦАТЬ ДЕВЯТЫЙ УРОК	253
ТЕКСТ: ИВАН ПЕТРОВИЧ ПАВЛОВ(255)	
ГРАММАТИКА: I. 地点从属句(257) II. 時間从属句(258) III. 目的从属句(259)	
ТРИДЦАТЫЙ УРОК	262
ТЕКСТ: НЕМНОГО О КОКЛЮШЕ(264)	
ГРАММАТИКА: I. 行为方法从属句(267) II. 对照从属	

句(267) III. 附加从属句(268)	
ТРИДЦАТЬ ПЕРВЫЙ УРОК	272
ТЕКСТ: ПРЕДСЕДАТЕЛЬ МАО ЦЗЭ-ДУН В ВЕЛИКОМ ПОХОДЕ(274)	
ТРИДЦАТЬ ВТОРОЙ УРОК	277
ТЕКСТ: РАССКАЗ О ПАСТЕРЕ(279)	
ТРИДЦАТЬ ТРЕТИЙ УРОК	281
ТЕКСТ: ОРГАНИЗМ КАК ЦЕЛОЕ(283)	
ТРИДЦАТЬ ЧЕТВЕРТЫЙ УРОК	285
ТЕКСТ: ОТРЫВОК ИЗ СТАТЬИ «ДА ЗДРАВСТВУЕТ ЛЕНИНИЗМ»(287)	
附录.....	291
总词汇表.....	302

ПЕРВЫЙ УРОК

ФОНЕТИКА

I. 元音和輔音

II. 清輔音和濁輔音

III. 字母和字母表

IV. 书写示范

I. 元音和輔音

語音是由人的发音器官构成的。俄語語音共有41个，分元音和輔音两类。

元音：发音时声带振动，气流自由通过口腔，不受口腔内发音器官阻碍的音，叫做元音。俄語中元音共有6个。它們是：

а о у и э ы

輔音：发音时呼出的气流或多或少要遇到口腔中舌、唇及其他器官阻碍的音，叫做輔音。俄語中的輔音有35个。它們是：

б б' в в' г г' д д' ж з з' - - - м м' н н' л л' р р' й
| | | | | | | | | |
п п' ф ф' к к' т т' ш с с' х х' ч ц - - - - -

[注] 俄語輔音可分为硬輔音与軟輔音。在右上方带有“'”号者为軟輔音，发軟輔音时舌中部向上腭抬起。

II. 清輔音和濁輔音

按发音时声带振动与否，俄語中的輔音分清輔音和濁輔音两种。发清輔音时声带不振动。如：п, т, к, с, ф, ш 等。发濁輔音时声带振动。如：б, д, г, з, в, ж 等。

試比較：

п——б

п'——б'

т——д

т'——д'

к——г

к'——г'

с——з

с'——з'

ф——в

ф'——в'

ш——ж

[注] (1) 上列的濁輔音与其对应的清輔音发音部位相同。

(2) 除上列这 11 对相对应之清、濁輔音外，其余的輔音没有与之对应的清輔音或濁輔音（見 I）。

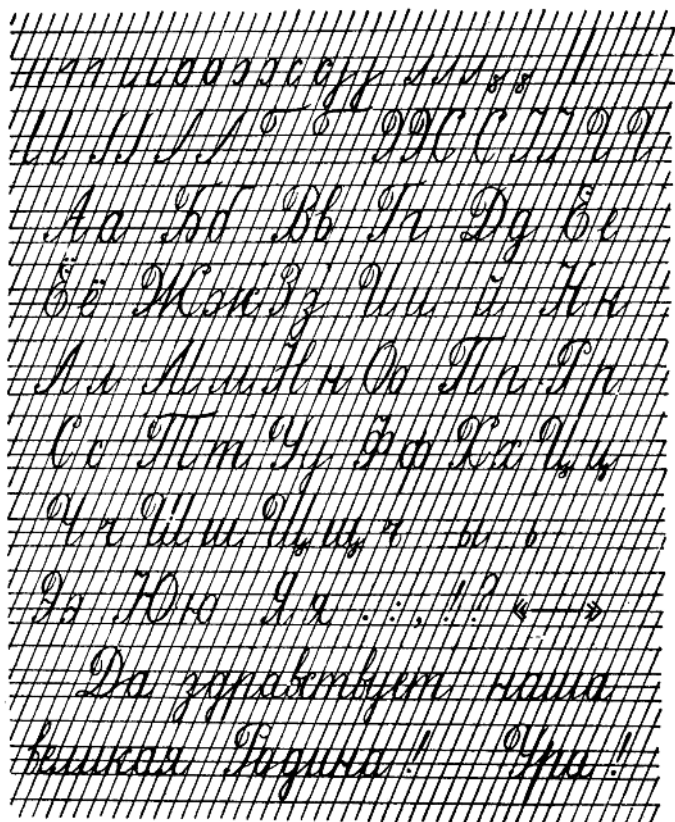
III. 字母和字母表

字母是表音的符号。俄語字母共有 33 个，其中包括 10 个元音字母、21 个輔音字母和 2 个无声字母。字母表請參閱第 3 頁。

俄語字母表

字 母		字母的名称	字 母		字母的名称
印刷体	书写体		印刷体	书写体	
А а	<i>А а</i>	а	П п	<i>П п</i>	пэ
Б б	<i>Б б</i>	бэ	Р р	<i>Р р</i>	эр
В в	<i>В в</i>	вэ	С с	<i>С с</i>	эс
Г г	<i>Г г</i>	гэ	Т т	<i>Т т</i>	тэ
Д д	<i>Д д</i>	дэ	У у	<i>У у</i>	у
Е е	<i>Е е</i>	йэ	Ф ф	<i>Ф ф</i>	эф
Ё ё	<i>Ё ё</i>	йо	Х х	<i>Х х</i>	ха
Ж ж	<i>Ж ж</i>	жэ	Ц ц	<i>Ц ц</i>	цэ
З з	<i>З з</i>	зэ	Ч ч	<i>Ч ч</i>	че
И и	<i>И и</i>	и	Ш ш	<i>Ш ш</i>	ша
Й й	<i>й</i>	и краткое	Щ щ	<i>Щ щ</i>	ща
К к	<i>К к</i>	ка	Ъ ъ	<i>ъ</i>	ер (硬音符)
Л л	<i>Л л</i>	эль	Ы ы	<i>ы</i>	еры (ы)
М м	<i>М м</i>	эм	Ь ь	<i>ь</i>	ерь (软音符)
Н н	<i>Н н</i>	эн	Э э	<i>Э э</i>	э
О о	<i>О о</i>	о	Ю ю	<i>Ю ю</i>	йу
			Я я	<i>Я я</i>	йа

IV. 书写示范

ФОНЕТИЧЕСКИЕ УПРАЖНЕНИЯ

I. 讀下列元音組列，注意口型的变化。

а — о — у

у — о — а

а — э — и

и — э — а

и — ы — у

у — ы — и

э — и — ы

ы — и — э

II. 正确讀出下列音組和單詞，注意硬輔音、軟輔音的發音。

1. мя мѐ мю ми ме

ня нѐ ню ни не

ля лѐ лю ли ле

ря рѐ рю ри ре

пя пѐ пю пи пе

тя тѐ тю ти те

ся сѐ сю си се

2. ша шо шу — —

— шѐ (шю) ши ше

жа жо жу — —

— жѐ (жю) жи же

ца цо цу цы —

— — — ци це

ща що шу — —

— щѐ — щи ще

ча чо чу — —

— чѐ — чи че

3. жай жуй жий шай шей цей

шай щей щий чай чей чий

[注] ш, ж, ц 永远发硬音, ѐ, ю, и, е 与 ш, ж 相拼时发 о, у, ы, э 的音; и, е 与 ц 相拼时发 ы, э 的音; щ, ч 永远发软音, а, о, у 与它们相拼时发 я, ѐ, ю 的音。

4. вес—весь
стал—сталь
нос—нёс
рад—ряд

брат—брать
толк—только
мол—мёл
гórка—гóрька

III. 讀下列音組和單詞，注意區別清、濁輔音的發音。

1. п—б

па—ба пѣ—бѣ
по—бо пю—бю
пы—бы пи—би
 пе—бе

с—з

са—за ся—зя
со—зо сѣ—зѣ
су—зу сю—зю
сы—зы си—зи
 се—зе

к—г

ка—га
ко—го
ку—гу
ки—ги
ке—ге

2. тѣло—дѣло
горá—корá
зуб—суп

т—д

та—да тя—дя
то—до тѣ—дѣ
ту—ду тю—дю
ты—ды ти—ди
 те—де

ф—в

фа—ва фѣ—вѣ
фо—во фи—ви
фу—ву фе—ве
фы—вы

ш—ж

ша—жа
шо—жо
шу—жу
ши—жи
ше—же

пáпа—бáба
жар—шар
фаз—вас

IV. 讀下列音組和單詞，注意區別輔音的發音。

1. 区别 н 和 л:

на—ла но—ло ну—лу ол—он ул—ун
нет—лет нож—ложь слóво—сно́ва
лунь—нуль

2. 区别 р 和 л:

ра—ла	ро—ло	ре —ле
ар—ал	ир—ил	эрь—эль
рак—лак	рот—лот	грозá—глазá

3. 区别 ш, ж 和 с, з:

са—ша—жа—за	со—шо—жо—зо
си—ши—жи—зи	се—ше—же—зе
шаш—жош	шуш—жуш шиш—жиш
нас—наш	сесть—шесть сто—что

скоро, ба́бушка, шко́ла, слу́шать, газе́та, магази́н,
здесь, жизнь, напряжённый

4. 区别 ш 和 щ:

ша—ща	ши—щи	ше—ще
аш—ащ	иш—ищ	ош—ощ

на́ши, това́рищи, на́ше, о́бщество

5. 区别 т'—ч—ц:

тя—ча—ца—тя	тё—чо—цо—тё
тю—чу—цу—тю	ти—чи—ци—ти
те—че—це—те	

мать—мяч т́ихо—ч́исто
ве́тер—вече́р оде́ть—оте́ц
молоде́ть—молоде́ц мяч—ма́ть—ме́сяц

6. 区别 ль—ли, чь—чи, щ—щи:

пыл—пыль—пыли

стал—сталь—стали

ночь—ночи

печь—печи

вещь—вещи

помощь—помощи

У. 讀下列單詞,注意划綫字母的發音。

1. оси, мыло, сыграть, вечер, учитель, потом, брон-
хи, поэтому, коммунизм, к коммунизму, инсти-
тут, брат, успех, воздух, вещи, схема, химия,
чтение.
2. семья, очень, больной, осенью, съел, подъём,
объяснение.

ЗАДАНИЯ И УПРАЖНЕНИЯ

I. 熟讀本課發音練習,注意正確發音。

II. 讀下列單詞和詞組,注意划綫字母的發音。

1. библиотека, партия, быстро, свобода, путь.
2. два, ваш, фабрика, твой, (я)живу, давать.
3. март, парк, работа, урок, родина, ручка.
4. как говорить (怎樣說), около горы (靠近山),
старое здание (旧的大楼), задание студента (大
學生的作業)

III. 讀下列句子,注意區別 с—з, ш—ж 的發音。

1. Студенты изучают марксизм-ленинизм.
2. По субботам в зале бывают собрания.
3. Я решаю задачу, а ты пишешь письмо.
4. На столе лежат наши карандаши и журналы.

IV. 按字母順序背誦字母的名稱。

V. 按書寫示范進行書寫練習,抄寫五遍。